

ALKOHOLIZAM

PROF DR M.KEZUNOVIC

ALKOHOL

Alkohol je tema koja se razmatra među krugovima ljudi zaposlenih u:

- ◆ **zdravstvu**
- ◆ **vjerskim institucijama**
- ◆ **institucijama prava**
- ◆ **državnim i obrazovnim institucijama**
- ◆ **djelatnostima povezanim sa razonodom**
- ◆ **među običnim svijetom**

ŠTA JE ALKOHOLIZAM?

Alkoholizam je **krupan problem** u našoj narodnoj patologiji.

Magnus Huss je u 19. stoljeću napravio koncept alkoholizma kao **bolesti**, kada je prvi put jedno bolesno stanje nazvao **alcobolismus**.

Mark Keler definiše alkoholizam kao **hronično oboljenje koje se manifestuje ponavljanim pijenjem alkohola**, što oštećuje zdravlje ovakvih osoba, odnosno njihovo socijalno ili ekonomsko funkcionisanje.

Američka enciklopedija definiše alkoholizam kao **hronično psihosomatsko oboljenje**, koje se manifestuje poremećajem ponašanja.

SZO ga 1952. god. definiše :

Alkoholizam je bolest, a **alkoholičar** je bolesnik kod koga se zbog prekomjerne i dugotrajne upotrebe alkoholnih pića pojavljuje **psihička i fizička zavisnost, zdravstveni problemi, porodični i društveni poremećaji.**

Alkoholizam je 3. na listi uzroka smrti odraslih, koji mogu biti spriječeni, odmah iza **pušenja i gojaznosti.**

Deseta revizija Međunarodne klasifikacije bolesti i srodnih zdravstvenih problema (MKB-10) svrstava alkoholizam u poglavlje **Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja zbog upotrebe psihoaktivnih materija *F10*.**

ALKOHOLIZAM

- **40-50% rizika** za pojavu alkoholizma **genetski regulisano**, a tendenciju imaju srodnici prvog reda.
Npr. djeca alkoholičara imaju 4 puta više rizika da i sami to postanu, bez obzira na eventualno odrastanje u drugoj porodici.
- Odnos među **polovima** je **4:1** za muškarce, mada **žene češće odbijaju lečenje.**

ALKOHOLIZAM

- ❑ Naučnici su utvrdili da postoji **veza** između **alkoholizma i depresije**, iako alkohol kratkoročno smanjuje depresiju.
- ❑ **Najveći broj ubistava** je povezan sa alkoholom.
- ❑ **13% stanovništva** Sjeverne Amerike je pogođeno alkoholizmom, ali za razliku od bijelaca, **crnci, Meksikanci i Azijati su skloniji ovoj bolesti.**

ALKOHOLIZAM

- ◆ Ako se **pravilno liječi**, smatra se da **60%** ljudi može biti izliječeno od alkoholizma.
- ◆ Naročito je **učestalo sporadično napijanje**, kada su u pitanju mlade generacije, što je više od 4 pića zaredom za žene i 5 za muškarce.
- ◆ **Zavaravanje** da se u svakom trenutku može **prestat** **piti vodi u alkoholizam**, progresivnu, hroničnu bolest koja se može liječiti, ali ne i izliječiti jer oporavak traje cijeli život.

ALKOHOLIZAM

- ◆ Alkoholičari se još uvijek **neopravdano** smatraju **slabićima**, a ne **bolesnicima**.
- ◆ Alkoholičarem se postaje *postepeno*, **nekritičnim stavom** prema pijenju i lažnim osjećajem kako se u svakom trenutku može prestati piti.
- ◆ **Alkoholizam** se danas smatra primarnom, **hroničnom bolešću s genetičkom i psihosocijalnom** podlogom koja uzrokuje njegovu pojavu i manifestaciju.

Metabolizam alkohola zavisi od:

- ❑ pola
- ❑ rase
- ❑ visine
- ❑ težine
- ❑ fizičkog stanja
- ❑ hrane koja se konzumira
- ❑ procenta alkohola u piću
- ❑ prethodnog sna i
- ❑ sposobnosti za produkciju alkohol dehidrogenaze, enzima koji razlaže 90% alkohola.

Uzroci alkoholizma

◆ Biološki uzročnik:

najčešće su to **genetičke teorije**, koje alkoholizam posmatraju kao nasljednu bolest.

◆ **Razni genski faktori** utiču i na razlike u reakciji na alkohol, **različitu osjetljivost** mozga i drugih tjelesnih sistema na alkohol, **brzinu eliminacije** alkohola, **sticanja tolerancije** i **fizičke zavisnosti**.

Uzroci alkoholizma

Biološki uzročnik

Po **genetičkoj teoriji**, alkoholizam je rezultat **nasljeđene reakcije** na alkohol preko gena, hromosoma i hormonalnih nedostataka.

Uzroci alkoholizma

Psihološki uzročnik:

psihološke teorije **gledaju** na alkoholizam kao **individualni psihološki problem**.

◆ Spominje se **oralna fiksacija i zastoje u razvoju ličnosti** kao glavna obilježja primarnog alkoholizma.

Te fiksacije kasnije rezultiraju **infantilizam, pojačanu ovisnost, narcisoidnost i pasivnost**.

Uzroci alkoholizma

Sociološki uzročnik: u sociološkom pogledu na alkoholizam, razmatraju se pojmovi odnosno teorije poput **primarne i sekundarne porodice** alkoholičara, a i vrlo često **porodični alkoholizam**.

◆ **Sociološka teorija** alkoholizam smatra **naučenim odgovorom i rezultatom uticaja društva**.

Uzroci alkoholizma

- ◆ Prema bilo kojoj od teorija, poznato je da je **alkoholizam progresivna bolest koja se može liječiti.**
- ◆ Svaki je alkoholičar drugačiji, ali **jedna** je **osobina zajednička** svima - ***ne mogu kontrolisati naviku pijenja.***

Faktori rizika

- ◆ **pol** (muških je 3 do 5 više nego žena)
- ◆ **porodična sklonost**
- ◆ neke **profesije** (konobari, pisci, glumci, radnici u tvornicama alkohola)
- ◆ **religijski, etnički i geografski** (Muslimani i Židovi rijetko piju, Francuzi, Finci i Šveđani piju više)
- ◆ Osobe s **nižim nivoom serotonina** sklonije su alkoholizmu

Faze alkoholizma

- ◆ Faza društvene potrošnje - Organizam se privikava na alkohol. Ponavljana konzumacija povećava toleranciju organizma na alkohol, pa konzument uzima sve veće količine alkohola za isti učinak.
- ◆ Faza alkoholizma - Zavisnost o alkoholu obilježena je nagonom za stalnom i ponavljanom konzumacijom alkohola, kako bi se doživio učinak ili izbjegla apstinencijska kriza.

Faze alkoholizma

- ◆ **Faza nepovratnih oštećenja** - Organizam već slabije podnosi alkohol.
  - Dovoljne su i male količine alkohola, koje dovode do pijanstva.
  - Nastupaju razna zdravstvena i društvena oštećenja (promjene ličnosti i ponašanja alkoholičara).

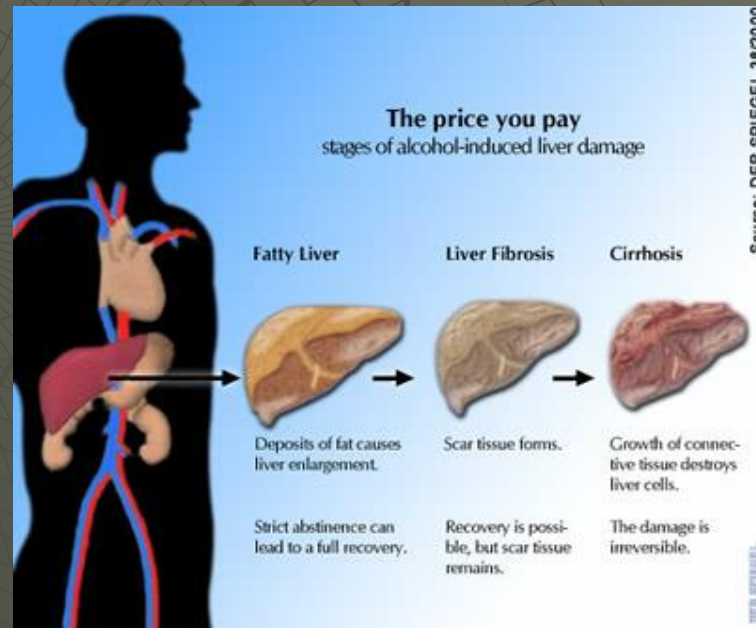
MEDICINSKI PROBLEMI

1. GASTROINTESTINALNE KOMPLIKACIJE

- alkoholna boleest jetre
- masna jetra
- akutni i hronični pankreatitis
- alkohola ciroza

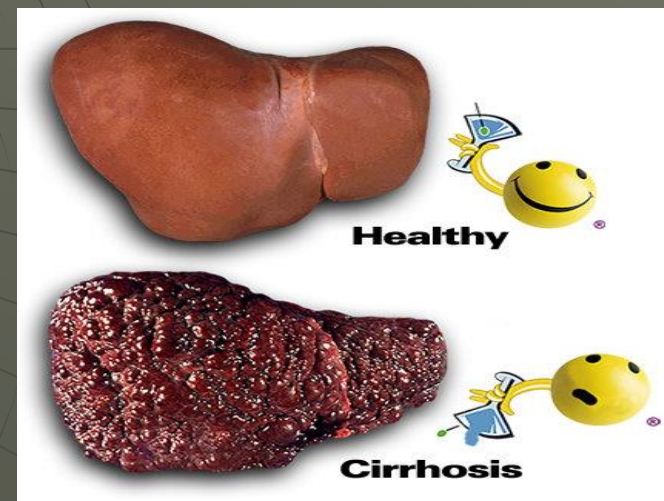
CIROZA JETRE

Prva faza masne degeneracije jetre nastaje nakupljanjem masti koje se ne troše u jetrinim ćelijama jer alkohol ima primat u oslobađanju energije.

CIROZA JETRE

- **Masti ometaju normalnu ishranu** ćelija kiseonikom i nutraciensima, jetrine ćelije odumiru, a na njihovom mestu se **formira ožiljno tkivo.**
- Jednom oboljela od ciroze jetre, osoba ima **50% šanse da preživi četiri godine.**

CIROZA JETRE

- ◆ **Nema tačno određene količine alkohola** koji se konzumira, koja garantuje pojavu ciroze u periodu od deset godina.
- ◆ Po nekim istraživanjima je 80 grama alkohola dnevno za muškarce (**7 piva na dan**), a po nekim 40 grama za muškarce i 20 grama za žene **dovoljno da izazove cirozu u periodu od deset godina.**

2. MIŠIĆNO KOŠTANI POREMEĆAJ

- giht
- osteoporoza
- miopatija

3. KARDIOVASKULARNE BOLESTI

- aritmija
- hipertenzija
- koronarna bolest,
- alkoholna kardiomiopatija

4. ENDOKRINI POREMEĆAJI

5. METABOLIČKI POREMEĆAJI

- hipoglikemija
- hiperlipidemija
- alkoholna ketoacidoza
- metabolizam bjelančevina

6. NEUROLOŠKI POREMEČAJ

- Wernicke-Korsakovljev sindrom
- hepatalna encefalopatija
- epileptički napadaj
- alkoholna demencija

7. FETALNI ALKOHOLNI SINDROM

8. BOLESTI KOŽE (psorijaza)

9. NESREĆE

10. HEMATOLOŠKI POREMEČAJ

- anemija, makrocitoza, trombocitopenija

PSIHOPATOLOGIJA (uticaj alkohola na psihu)

- ◆ tranzitorno halucinatorno iskustvo
- ◆ delirium tremens
- ◆ sindrom uzdrzavanja od alkohola s konvulzijama
- ◆ patološko pijano stanje
- ◆ alkoholna amnezija
- ◆ patološka ljubomora
- ◆ alkoholna halucinoza
- ◆ depresija i suicid
- ◆ oštećenje mozga

ALKOHOLNA INTOKSIKACIJA – TROVANJE

nastaje jednokratnim unosom alkoholnog pića, koja srazmjerno količini unesenog alkohola dovodi do poremećaja:

nivoa svijesti, kognicije, poremećaja opažanja, poremećaja raspoloženja i drugih oblika poremećaja ponašanja.

Blaga intoksikacija može proizvoditi određeno ponašanje, pri čemu bolesnik postaje opušten, pričljiv, euforičan.

Teška intoksikacija često dovodi do teških poremećaja, kao što su agresivnost, labilno raspoloženje, pogrešno prosuđivanje te socijalna i radna nesposobnost.

KOMPLIKACIJE PRI AKUTNOM PIJANSTVU

- ◆ Povrede glave (subduralni, epiduralni i intrakranijalni hematomi)
- ◆ Preolomi kostiju
- ◆ Udisanje povraćanog sadržaja (aspiracija)
- ◆ Saobraćajne nezgode
- ◆ Kriminogeno ponašanje
- ◆ Homicidi (ubistva) i suicidi (samoubistva)

PATOLOŠKO PIJANO STANJE

- ◆ **Patološka reakcija** i na male doze alkohola, kao preosetljivost uz razvoj sumračnog stanja.
- ◆ **Poseban oblik komplikovanog trovanja** alkoholom, praćen agresivnim i često nasilnim ponašanjem, **atipično za osobu u trijeznom stanju**, a nastaje vrlo brzo nakon pijenja **malih količina** alkohola koje kod većine ljudi ne izaziva jaču intoksikaciju.

PATOLOŠKO PIJANO STANJE

- ◆ Postoji **amnezija** na cijeli događaj i smatra se da je osoba bila u stanju sužene svijesti, transa ili automatizma.
- ◆ Nakon epizode **slijedi dugotrajan san.**
- ◆ Osoba može biti **verbalno i fizički iznimno agresivna**, pa čak i počiniti ubistvo.
- ◆ Patološko pijano stanje traje od nekoliko **minuta do nekoliko sati**, iznimno nekoliko dana.

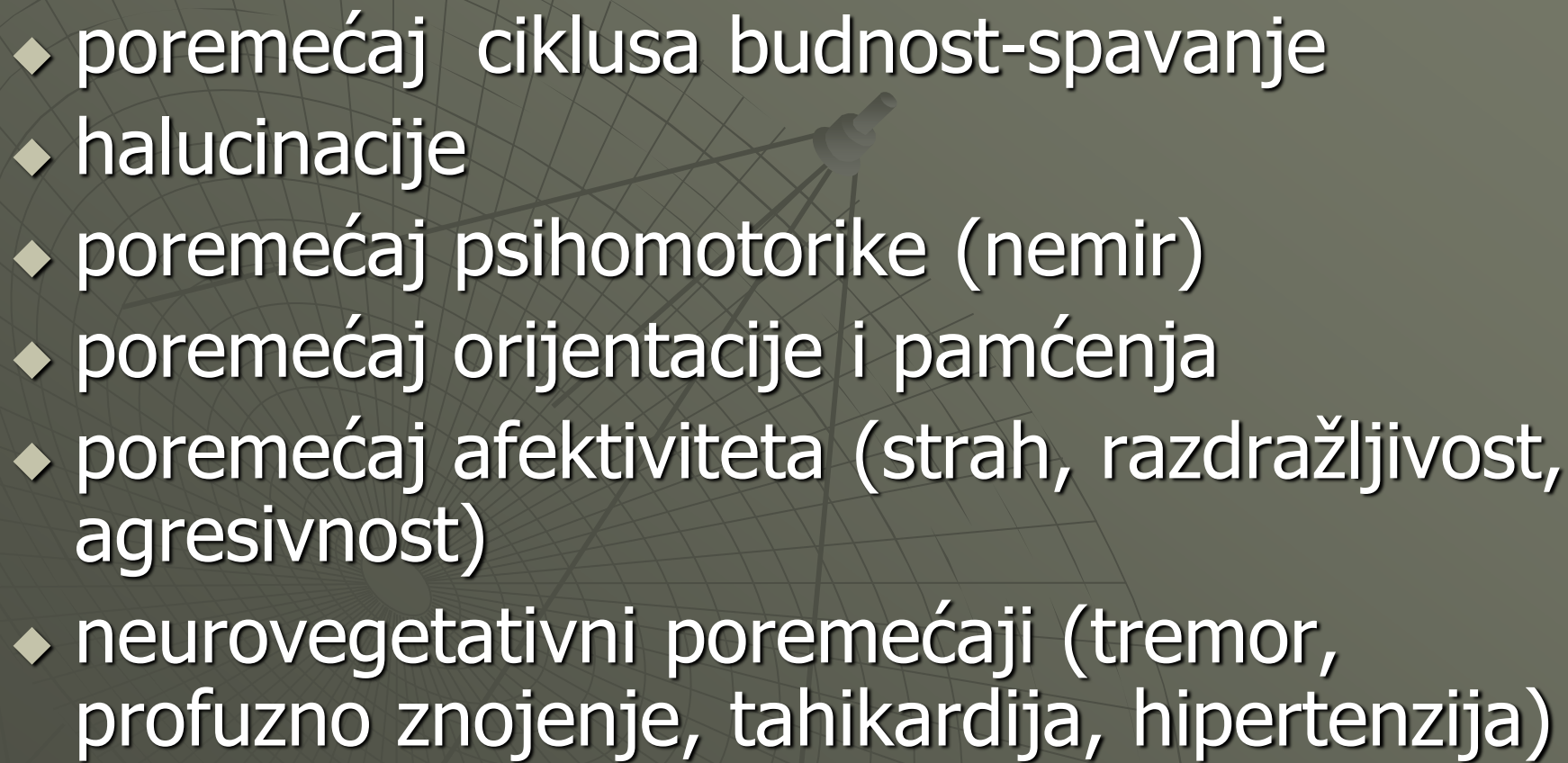
DELIRIUM TREMENS

- ◆ Delirium tremens je **akutni psihoorganski** sindrom koji najčešće nastaje kao **rezultat smanjenog unosa alkohola** kod osoba zavisnih od alkohola, kod kojih postoji dugogodišnja istorija alkoholne zavisnosti.
- ◆ **Simptomi delirijuma** se pojavljuju od **24-150** sati nakon zadnjeg konzumiranja alkohola, najčešće između **72-96** sati.

DELIRIUM TREMENS

KARAKTERISTIKE:

- ◆ fluktuirajući poremećaj svijesti (zbunjenost, delirantna svijest, somnolencija, koma)
- ◆ Poremećaj percepcije (vidne i slušne halucinacije)
- ◆ formalni poremećaj mišljenja (usporeno, inkohherentno mišljenje – nema ciljne tendencije)

-
- ◆ poremećaj ciklusa budnost-spavanje
  - ◆ halucinacije
  - ◆ poremećaj psihomotorike (nemir)
  - ◆ poremećaj orijentacije i pamćenja
  - ◆ poremećaj afektiviteta (strah, razdražljivost, agresivnost)
  - ◆ neurovegetativni poremećaji (tremor, profuzno znojenje, tahikardija, hipertenzija)

Liječenje alkoholizma

- ◆ U liječenju, rehabilitaciji i resocijalizaciji alkoholičara učestvuje tim stručnjaka raznih profila i primjenjuju se složeni postupci:
  - **farmakoterapiju**
(lijekovi za umirenje, vitamini ,sredstva koja izazivaju hemijsku internaciju-disulfiram)

Liječenje alkoholizma

- **psihoterapiju**-individualnu i grupnu terapiju
- **socioterapiju**-terapijsku zajednicu, porodičnu terapiju, grupe samopomoći.
- ◆ **Osnova liječenja** alkoholičara je **jačanje njegove motivacije** za apstinenciju i promjenu načina života i podsticanje samoodgovornosti za uspjeh liječenja, čime se sprečava povratak obliku ponašanja koji je bio prisutan tokom pijenja

HVALA NA PAZANJI !!!